

POSTANOWIENIE

8 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 8 maja 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa G. W.

przeciwko K. B. i R. F.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,

na skutek skargi kasacyjnej K. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z 24 lutego 2022 r., XVI Ca 1241/20,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 1 października 2020 r. Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim, w sprawie z powództwa G. W. przeciwko K. B. i R. F. o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, usunął niezgodność między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej numer [...], a rzeczywistym stanem prawnym, poprzez wpisanie w dziale II G. W. jako właściciela (w miejsce K. B.) oraz w księdze wieczystej numer [...] – poprzez wpisanie w dziale II jako właściciela G. W. (w miejsce R. F.) oraz orzekł o kosztach.

Wyrokiem z 24 lutego 2022 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku w punkcie 1. oddalił apelację pozwanego K. B., a w punkcie 2. oddalił apelację pozwanego R. F.

Skargę kasacyjną wniósł pozwany K. B., skarżąc wyrok Sądu drugiej instancji w zakresie punktu 1, zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 328 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c.; art. 286 k.p.c. w zw. z art. 290 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. w zw. z art. 232 zd. 2 k.p.c.; art. 245 w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. oraz naruszenie prawa materialnego poprzez wadliwe zastosowanie art. 82 k.c. i art. 10 ustawy z 16 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece. Na tej podstawie pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy, ewentualnie o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący podał jako podstawę przedsądu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Wniosek swój uzasadnił błędnym przyjęciem przez Sąd Okręgowy, że w sprawie wystąpiła niezgodność pierwotna stanu prawnego nieruchomości, ujawnionego w księdze wieczystej, prowadzonej dla wskazanej nieruchomości, z rzeczywistym stanem prawnym, a wynikająca z nieważności umowy sprzedaży warunkowej z dnia 9 grudnia 2009 r. i przeniesienia własności z dnia 11 grudnia 2009 r., które to zdarzenie prawne stanowiło podstawę ujawnienia skarżącego jako właściciela nieruchomości w dziale II księgi wieczystej. Przyczyną bezwzględnej nieważności umowy miała być, zdaniem skarżącego, nieważność oświadczenia woli powoda składającego się na przedmiotową umowę z uwagi na złożenie go w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Skarżący podkreślił, że istnieje potrzeba orzeczenia co do istoty sprawy, iż powód nie znajdował się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, bowiem zgromadzony materiał dowodowy przeczy takiemu rozstrzygnięciu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu

prawnego orzeczeń, wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych. Nie jest to ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń, umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek, przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy jurydycznej. Chodzi więc o szczególne, kwalifikowane przypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji, dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika, a więc o sytuację, w której wyrok może być uznany za błędny lub wadliwy. Konieczne byłoby zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 1 marca 2002 r., I PKN 34/01; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, z 26 października 2022 r., I CSK 3332/22, z 29 stycznia 2021 r., I CSK 491/20).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, że w wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 maja 2018 r., I CSK 36/18 oraz z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18).

W niniejszej sprawie w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie został wykorzystany dorobek orzecznictwa i doktryny w zakresie warunków prawnych, jakie muszą zostać spełnione, aby można stwierdzić spełnienie przesłanki określonej w pkt 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c.; brak jest przekonującego wyводу prawnego wskazującego, w czym wyraża się ta „oczywistość” (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2018 r., III UK 127/17). Skarżący ograniczył się do wyrażenia swojego stanowiska w kwestii nieprawidłowości postępowania dowodowego i jego wyników.

Przedstawione przez skarżącego argumenty zmierzają w istocie do podważenia wyrażonego w art. 398³ § 3 k.p.c. zakazu oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach, dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów. Szczegółowy wywód skargi, zawarty w punkcie „III. Oczywista zasadność skargi”, podważa stan faktyczny, ustalony przez sądy powszechne oraz neguje wyniki dokonanej przez te sądy oceny dowodów. Skarżący zarzucił m.in. „rażące uchybienie procesowe Sądu, który nie dopuścił wniosku dowodowego w postaci przeprowadzenia dowodu z opinii zespołu nowych biegłych. Dowód ten miał dotyczyć okoliczności mających dla sprawy istotne znaczenie (...) oraz wpływu tych uszkodzeń na stan psychiczny Powoda, w tym to, czy i jaki wpływ mogło to mieć na stan jego świadomości i swobody decyzyjności w zakresie rozrządzenia swoim majątkiem.” Skarżący szczegółowo i krytycznie ocenia zeznania świadków, weryfikuje ocenę dowodów z opinii biegłych, dokonaną przez sądy, a w rzeczywistości przedstawia alternatywny stan faktyczny wobec ustalonego przez sądy obu instancji. Jest to w skardze kasacyjnej niedopuszczalne.

Co więcej, w punkcie III podpunkt V tego wyводу skarżący wprost napisał, że jego zdaniem „w sprawie została dokonana wadliwa, dowolna, a nie swobodna ocena materiału dowodowego (...)”. Tak sformułowany wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie opiera się na ustawowej podstawie przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a w dodatku zmierza do obejścia ustawowego zakazu z art. 398³ § 3 k.p.c.

Podsumowując, w razie oparcia skargi kasacyjnej na przesłance oczywistej zasadności, skarżący nie może zarzucać wadliwości ustaleń faktycznych,

kwestionować oceny dowodów ani kreować stanu faktycznego innego, niż stanowiący podstawę rozstrzygnięcia.

Mając na względzie zaprezentowane argumenty, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

[SOP]

[ms]